

הכנסת התשע-עשרה

יוזמים: חברי הכנסת דב חנין
מוחמד ברכה
חנא סוייד
עפו אגבאריה

פ/19/1684

הצעת חוק העסקת עובדי הוראה, התשע"ז–2013

- מטרת החוק 1. מטרת חוק זה היא להסדיר את העסקתם של עובדי ההוראה במערכת החינוך ולהגן על מעמדם המקצועי, תוך שמירה על זכויותיהם הסוציאליות וביטחונם התעסוקתי.
- הגדרות 2. בחוק זה –
- ”ארגוני המורים” – שני ארגוני עובדי הוראה שעם חבריהם נמנה המספר הרב ביותר של עובדי הוראה מאורגנים בישראל;
- ”גוף מתווך” – אחד מאלה:
- (1) קבלן שירות – מי שעיסוקו במתן שירות באמצעות עובדיו, אצל זולתו;
- (2) קבלן כוח אדם – כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ”ו–1996¹;
- (3) עמותה – עמותה פדגוגית או מפעילת תכניות העשרה שהן חלק מתכנית הלימודים;
- ”מוסד חינוך” – כל אחד מאלה:
- (1) מוסד חינוך רשמי כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש”ט–1949²;

¹ ס”ח התשנ”ו, עמ’ 201.
² ס”ח התש”ט, עמ’ 287.

(2) בית ספר או גן ילדים שבו לומדים ומתחנכים באופן קבוע תלמידים, שניתן בו חינוך גן ילדים, חינוך יסודי, חינוך על-יסודי או חינוך מיוחד, ושחלה עליו חובת רישוי לפי חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969³ (להלן – חוק הפיקוח);

"המנהל הכללי" – המנהל הכללי של משרד החינוך;

"עובד הוראה" – מי שעוסק בבית ספר ועיקר עיסוקו בו הוא בהוראה או בחינוך וכן מי שעוסק בפיקוח על הוראה או חינוך; לעניין חוק זה לא ייראו כעיסוק בהוראה כל אחד מאלה:

(1) הוראה במסגרת התנסות מעשית;

(2) פעולות שמבצע מסייע למורה במוסד לחינוך מיוחד או טיפול על ידי מי שאינו מורה, כאמור בסעיפים 16(ב) ו-18 לחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988⁴, וכן פעולות שמבצע מסייע לעובד הוראה העוסק בהוראה של תלמידים בגיל 3 עד 5;

(3) פעולות שמבצעים במוסד חינוך פסיכולוגים, בעלי מקצועות פרה-רפואיים ובעלי מקצועות אחרים שקבע השר, שאינם עובדי הוראה בתחום עיסוקם;

(4) עיסוק בפעילות חינוכית במוסד חינוך למטרות העשרה או פנאי, שאינה חלק מתכנית הלימודים, על ידי מי שאינו מורה;

(5) עיסוק בפעילות חינוכית במוסד חינוך כמסייע לעובד הוראה, במסגרת שירות צבאי, התנדבות בשירות לאומי או התנדבות בשנת שירות הנעשה תחת הדרכה ופיקוח של עובד הוראה;

(6) פעולה שעשה מי שאינו עובד הוראה, במהלך עיסוקו או משלח ידו, שאינם עיסוק בהוראה;

"רישיון" – אישור שניתן לעיסוק בהוראה לפי חוק הפיקוח;

"השר" – שר החינוך.

3. תנאי העסקה (א) לא יועסק עובד הוראה בהוראה או בחינוך במוסד חינוך באמצעות גוף מתווך.

(ב) עובד הוראה אשר עומד בדרישות חוק הפיקוח, יועסק על ידי משרד החינוך או על ידי הרשות המקומית, לפי העניין.

³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.
⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

- (ג) השר, בהתייעצות עם ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות מכסה של עובדי הוראה מורשים אשר יועסקו באמצעות גופים מתווכים; מכסה זו לא תעלה על 1,000 עובדי הוראה בשנה.
- פיקוח 4. (א) משרד החינוך, בשיתוף הרשויות המקומיות וארגוני המורים, יקים גוף חיצוני אשר יבקר ויפקח על תנאי העסקתם של עובדי ההוראה במשרד החינוך והרשויות המקומיות ויעביר דוח למנהל הכללי אחת לשנה.
- (ב) המנהל הכללי יציג דוח בדבר תנאי העסקתם של עובדי ההוראה מדי שנה לשר ולוועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת.
- (ג) משרד החינוך ינהל רישום של עובדי הוראה מורשים לפי חוק הפיקוח ושל חונכי הוראה, בדרך שיקבע השר בתקנות; בתקנות כאמור יקבע השר, בין השאר, את הפרטים שייכללו ברישום.
- (ד) הרישום כאמור בסעיף קטן (ג) יהיה פתוח לעיון הציבור.
- פעולות למניעת העסקה בלתי חוקית 5. המנהל הכללי, בשיתוף הרשויות המקומיות, יפעלו למניעת העסקה של עובד הוראה בניגוד לחוק זה.
- ביצוע ותקנות 6. השר ממונה על חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.
- תחילה 7. תחילתו של חוק זה 6 חודשים מיום פרסומו.
- תחולה 8. (א) עובד הוראה אשר מועסק באמצעות גוף מתווך לפני תחילתו של חוק זה, ייקלט כעובד משרד החינוך, או כעובד ברשות המקומית, לפי העניין, ולכל המאוחר עד שנה מיום כניסתו של חוק זה לתוקפו.
- (ב) השר יגבש תכנית פעולה לבחינת הכרה בוותק ובזכויות הסוציאליות אותם צברו עובדי ההוראה אשר מועסקים באמצעות גוף מתווך ערב כניסתו לתוקף של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרת הצעת החוק להסדיר באופן מחייב את העסקתם של עובדי ההוראה בישראל באמצעות התקשרות ישירה בין עובדי ההוראה למשרד החינוך או לרשויות המקומיות ביחסי עובד-מעביד. למקצוע ההוראה חשיבות רבה ביותר בקידום החברה. תפקידו של מורה איננו מסתיים בלימוד החומר ובתחומי הידע, אלא מורחב להנחלת ערכי היסוד לדור ההמשך. תפקידו של עובד ההוראה מאפשר לו להשפיע על התפתחותם של התלמידים, על עיצוב דעותיהם ועמדותיהם בנושאים עקרוניים, ולתרום לפיתוח הפוטנציאל של כל תלמיד. על כן לעובד ההוראה תפקיד מהותי ומכריע בעיצובה של החברה הישראלית לדורות הבאים.

מעמדם המקצועי של עובדי הוראה והמוטיבציה שלהם, למתן חינוך ערכי וחברתי לתלמידיהם ולקידום הישגיהם הלימודיים, הם תנאי חיוני להצלחת מערכת החינוך. מעמדו של עובד הוראה מהווה מרכיב חשוב בבחירת מקצוע זה ובהתמדה בעבודה.

למרות חשיבות התפקיד והאחריות הרבה המוטלת על עובדי ההוראה, אין הלימה בין הדרישות הגבוהות של ההורים, מערכת החינוך ומדינת ישראל מעובד ההוראה ובין הזכויות הסוציאליות ומעמדו התעסוקתי.

במחקרים רבים של מרכז המחקר והמידע של הכנסת וכן בדוחות רבים של משרד החינוך עולה תמונה קשה של אלפי עובדי הוראה אשר מעמדם התעסוקתי איננו ברור, ולמעשה הם מועסקים באמצעות גופים מתווכים, ללא כל תנאים סוציאליים וביטחון תעסוקתי.

על כן מוצע להפסיק את העסקת עובדי ההוראה באמצעות גופים מתווכים ולעגן את העסקתו של עובד ההוראה על ידי משרד החינוך או הרשויות המקומיות לפי העניין וליצור מנגנוני פיקוח אשר מטרתם שימור מעמדם של עובדי הוראה ומניעת שחיקה של מעמד זה.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת שמעון אוחיון וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/1526).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' בחשוון התשע"ד – 14.10.13